

Evanjelium z 9. apríla 2020 - Zelený štvrtok - Rok

A Omša in Cena Domini - Ján 13, 1 - 15

Prepis komentára biblistu Fernanda Armelliniho, nerevidovaný autorom

Pred veľkonočnými sviatkami Ježiš, vediac, že prišla jeho hodina odchodu z tohto sveta k Otcovi, miloval svojich, ktorí boli na svete, a miloval ich až do konca.

Počas večere, keď už diabol vložil do srdca Judáša, syna Šimona Iškariotského, aby ho zradil, Ježiš, ktorý vedel, že mu Otec dal všetko do rúk a že prišiel od Boha a k Bohu sa vracia, vstal od stola, odložil si šaty, vzal uterák a ovinul si ním telo.

okolo pása. Potom nalial vodu do umývadla, začal učeníkom umývať nohy a osušoval ich uterákom, ktorým sa opásal. Potom prišiel k Šimonovi Petrovi a povedal mu: "Pane, umývaš mi nohy?" Ježiš odpovedal: "Čo robím, teraz nechápete, pochopíte neskôr." Peter mu povedal: "Nebudeš mi umývať nohy navždy!" Ježiš mu odpovedal: "Ak ťa neumývam, nebudeš mať so mnou nič." Šimon Peter mu povedal: "Pane, nielen moje nohy, ale aj ruky a hlavu!"

Ježiš dodal: "Kto sa umyl, nepotrebuje umývať okrem nôh a je celý čistý; a vy ste čistí, ale nie všetci." Vedel totiž, kto ho zradil, a preto povedal: "Nie všetci ste čistí."

Keď im umyl nohy, vzal si šaty, sadol si a povedal im: "Chápete, čo som pre vás urobil? Nazývaš ma Majstrom a Pánom a máš pravdu, lebo ním som. Ak som teda ja, Pán a Majster, umyl nohy vám, aj vy si navzájom umývajte nohy. Dal som vám totiž príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja robil vám."

Synoptické evanjeliá venujú opisu poslednej večere len niekoľko veršov, evanjelista Ján venuje poslednej večeri najmenej päť kapitol svojho evanjelia, čo je prakticky štvrtina jeho diela, a obsahujú dlhý rozhovor Ježiša s učeníkmi.

Je dôležité pochopiť literárny žáner tohto diskurzu.

Biblia zaznamenáva posledné prejavy veľkých ľudí na konci ich života.

Napríklad Jákob v Egypte zhromažďí všetkých svojich synov a osloví každého z nich, aby im odporučil, ako sa majú správať v živote, a každému z nich prisľúbi požehnanie.

Aj Mojžiš na konci svojej misie prednáša dlhú reč, v ktorej sumarizuje vykonanú prácu a odporúča ľudu vernosť Pánovi... a rovnako aj ďalšie veľké postavy ako Jozue, Samuel, dokonca aj v Skutkoch apoštolov nachádzame Pavla, ktorý v Miléte zhromažďuje starších Efezu a predkladá to, čo

robit vo svojom živote, odporúča, aby sme boli verní evanjeliu, ktoré hlásal. Tieto prejavy sú dôležité, pretože sú testamentom, ktorý tieto postavy zanechávajú ľuďom. Evanjelista Ján si zvolil tento literárny žáner, aby priradil najvyššiu dôležitosť posledným slovám, ktoré nám Pán zanechal... slovám, ktoré sa majú čítať ako jeho testament.

Vieme, aké posvätné sú posledné slová človeka, ktorý nás miloval a ktorý nás opúšťa. Pamätám si, že keď zomrel môj otec, nebol som tam, ale keď som prišiel domov, prvé, čo som sa spýtal, bolo:

"Aké boli posledné slová môjho otca?"

Slová, ktoré sú posvätné, žiaden syn by sa neodvážil neurobiť to, čo otec žiada od svojich detí ako poslednú prosbu.

Evanjelista Ján chce dať týmto slovám maximálnu hodnotu a umiestňuje ich ako Ježišovo svedectvo. Toto svedectvo nezačína hneď Majstrovými slovami, ale začína scénou, ktorá sa zachovala len u Jána a ktorá musela učeníkov ohromiť a zmiasť - *umývaním nôh*.

Venujme pozornosť slávnostnému spôsobu, akým je táto scéna uvedená:

Pred veľkonočnými sviatkami Ježiš, vediac, že prišla jeho hodina odchodu z tohto sveta k Otcovi, miloval svojich, ktorí boli na svete, a miloval ich až do konca. Počas večere, keď už diabol vložil do srdca Judáša, syna Šimona Iškariotského, aby ho vydal, Ježiš, ktorý vedel, že Otec mu dal všetko do rúk a že prišiel od Boha a vracia sa k Bohu, vstal od stola

Scéna *umývania nôh*, ktorá predchádza Ježišovým slovám závetu, ktoré zaberajú päť kapitol Evanjelia podľa Jána, je scénou, ktorú evanjelista uvádza najslávnostnejším spôsobom, je tu predovšetkým pripomenutie *jeho hodiny*, Ježišovej hodiny; o tejto hodine sme už počuli na *svadbe v Káne Galilejskej*, keď Ježiš v odpovedi svojej matke hovorí "Môj čas ešte nenastal".

V Jánovom evanjeliu sa píše, že len niekoľko dní pred Veľkou nocou prišli Filip a Ondrej za Ježišom, aby mu povedali, že sa s ním chce stretnúť niekoľko Grékov. Ježiš odpovedá učeníkom:

"Teraz prišla hodina, aby bol syn človeka oslávený."

Prišla hodina jeho slávy.

Keď počujeme o sláve, hneď si predstavíme potlesk, triumfy, ale keď Ježiš hovorí o hodine svojej slávy, je to okamih, keď bude môcť konečne zažiariť jeho tvár, obraz milujúceho Boha, ktorý prišiel predstaviť na tomto svete.

Evanjelista v tomto úvode k scéne *umývania nôh* pokračoval slovami, že keď miloval svojich, ktorí boli na svete, miloval ich až do konca.

Ježišov život je teda zhrnutý v jednom slovese, slovese *milovať*, celý život

Ježiš bol láska.

Sloveso "*agapan*", ktoré sa v klasickej gréčtine používalo veľmi málo, možno len tucetkrát, je však v Novom zákone použité až 143-krát a označuje Božiu lásku.

Agapan je bezpodmienečná láska, láska, ktorá nejde k tým, ktorí môžu dať odplatu, ale ide k tým, ktorí potrebujú byť milovaní a milujú bezpodmienečne, milujú aj tých, ktorí sú škaredí, zlí, pretože nič iné nedokážu, milujú, pretože chcú vidieť druhých šťastných a sú šťastní, keď vidia a sú šťastní.

O tejto láske prišiel svedčiť Ježiš a toto robil celý svoj život, Ježišov život je zhrnutý v tomto slovese "*miloval svojich*".

Teraz je čas milovať ich až do konca, až do krajného bodu, za ktorý sa nedá ísť, nedá sa ísť za prejav lásky, ktorá je darom života.

Počas večere, keď už diabol vložil do srdca Judáša, syna Šimona Iškariotského, aby ho vydal.

Pred scénou umývania nôh evanjelista pripomína aj postavu Judáša a predstavuje ho ako diabla, diabol je "*diaballo*", "*diabolos*" pochádza z tohto slovesa, ktoré znamená "*dať nakrivo*".

Diabol je každý, kto sa mieša do láskyplného vzťahu.

Vzťahu lásky medzi Bohom a ľuďmi môže brániť niekto, kto tento vzťah lásky neprijíma... je to diabol.

Judáš buď nepochopil novosť Božej tváre, alebo ju pochopil, ale nechcel ju prijať, a preto vydal Ježiša náboženským autoritám, práve preto, že chcel zachovať obraz Boha, ktorý bol obrazom katechézy zákonníkov a farizejov.

Ján zámerne pripomína prítomnosť Judáša, pretože v scéne umývania nôh postaví Majstra na kolena pred tých, ktorí neprijali novú Božiu tvár, tento nový vzťah s Bohom a návrh nového človeka.

Skôr než sa pustíme do podrobného opisu tejto scény umývania nôh, ktorú opisuje evanjelista, chcem vysloviť predpoklad týkajúci sa pozície, ktorú zaujímali Židia pri stole počas slávenia veľkonočnej večere.

Nesedeli pri stole, ako sme zvyknutí vidieť na vyobrazeniach a obrazoch, ale ležali; sloveso, ktoré používajú všetci evanjelisti, je "*anak eimai*", čo znamená "*ležali pri stole*".

Čo toto gesto znamenalo?

Znamenalo to, že tí, ktorí boli pri stole počas slávenia *veľkonočnej večere*, sa považovali za slobodných ľudí.

Odkiaľ majú Židia toto gesto?

Prevzali ho od Grékov, ktorí ho zasa prevzali od Peržanov, ktorí už v 6. storočí pred Kristom pri oslave víťazstva, veľkej slávnosti, nesedeli pri stole, ale ležali.

Po bitke pri *Platajoch*, sme v 5. storočí pred Kristom, v čase perzských vojen, sa Gréci tiež začali správať ako Peržania... skláňali sa pri stole, potom Rimania toto gesto obnovili, a keď

zvyky boli skazené, pri stole sedeli nielen muži, ale aj ženy.

Medzi Židmi mohli túto pozíciu pri stole počas slávenia veľkonočného pokrmu zastávať len muži.

Musíme si teda predstaviť gesto umývania nôh, pričom musíme mať na pamäti, ako ležali pri stole, potom môžeme pochopiť, že pre Ježiša bolo celkom jednoduché obísť všetkých učeníkov, pretože nohy boli v správnej polohe, aby sa dali pohodlne umyť.

Ježiš mohol obísť všetkých učeníkov, a aj keby sme si chceli predstaviť Ježiša sediaceho za stolom, nesedel by uprostred stola, ale pravdepodobne až na poslednom mieste, v rohu triklinia.

Uvidíme aj to, čo Ježiš urobí teraz v úvode tejto scény, v istom okamihu vstane od stola a urobí to gesto, nad ktorým budeme uvažovať.

V tomto slávnostnom úvode evanjelista pokračuje slovami, že Ježiš vedel, že Otec mu dal všetko do rúk, že prišiel od Boha a vracia sa k Bohu...

Ježiš si plne uvedomuje, že splnil svoje poslanie, že prišiel od Boha a teraz sa má vrátiť k Otcovi.

Niekedy na pohreboch počujeme:

"tento náš brat alebo sestra sa vrátili k Otcovi".

To nie je celkom správne, Ježiš sa vracia k Otcovi, pretože od Otca prišiel; my ideme k Otcovi, pretože k nemu ideme prvýkrát, naša situácia je iná ako Ježišova, on prišiel od Boha a vracia sa k Bohu, my na konci nášho pozemského života ideme k Otcovi.

Po tomto slávnostnom úvode do scény, o ktorej sme teraz pozvaní rozjímať, si spoločne vypočujme príbeh:

Ježiš vstal od stola, odložil si šaty, vzal uterák a obtočil si ho okolo pása. Potom nalial vodu do umývadla, začal učeníkom umývať nohy a osušoval ich uterákom, ktorým sa opásal.

Určite sme si všimli, že evanjelista opisuje scénu umývania nôh veľmi pomaly, zdá sa, že chce zdôrazniť každý detail toho, čo sa stalo, opisuje scénu do najmenších podrobností, pretože chce, aby Ježišovo gesto zostalo navždy zapísané v mysliach učeníkov.

Úvod tejto scény končí slovami, že Ježiš vedel, že prišiel od Boha a k Bohu sa vrátil... Ako by sme očakávali, že bude príbeh pokračovať teraz?

Verím, že je pre nás prirodzené predstaviť si Ježiša, ako berie chlieb, ako ustanovuje eucharistiu, ako pozýva učeníkov jesť tento chlieb, piť tento kalich... namiesto toho nám evanjelista Ján, jediný spomedzi evanjelistov, nehovorí o ustanovení eucharistie, a to je veľmi zvláštne, pretože tento evanjelista venoval jednu kapitolu, šiestu kapitolu svojho evanjelia, *Chlebu života, eucharistickému chlebu*.

Tu pokračuje vo svojom rozprávaní, hovorí, že počas večere Ježiš vstal od stola a keď Ježiš vykonal toto gesto, v miestnosti muselo byť ticho, pretože v rozprávaní o geste, ktoré Ježiš vykonal, počujeme, že gestá nasledujú jedno po druhom na veľké prekvapenie apoštolov, ktorí nechápu, čo Majster robí.

V jednej chvíli Ježiš vstal od stola a odložil si šaty.

Je to gesto, ktoré vykonal Ježiš a na ktoré sa zabúda na obrazoch a možno aj vo vysvetlení tejto scény umývania nôh, namiesto toho ho evanjelista pripomína, pretože je veľmi dôležité.

V Ježišových časoch chodili Židia oblečení, mali bedernú roušku, potom tuniku, opasok a potom plášť; je dôležité vidieť, ako sa tieto odevy nazývali v gréčtine: plášť bol "*toimation*", tunika, odev "*taimatia*" a potom "*bederná rouška*"... Čo nám hovorí evanjelista?

Hovorí nám, že Ježiš si vyzliekol "*taimatia*", vyzliekol si šaty, nie *toimatia*, plášť, ktorý mohol byť na obtiaž, keď umýval učeníkom nohy.

Neexistuje žiadna zmienka o plášti, ktorý už bol odstránený, hovorí sa, že bol odstránený

"*taimatia*", rúcho, si vyzliekol tuniku, čo znamená, že mu zostala bedrová suknica.

Vyžeňme skromnosť!

Tu ide o mimoriadne významné gesto, ktoré muselo prekvapiť učeníkov, ktorí určite nechápali, čo Majster robí, ale Ježiš zostal v bedernej rouške, v uniforme otroka.

Do pozadia som zámerne umiestnil túto sochu, pretože nám ukazuje pravého Boha! Nie je ľahké uveriť, že ten, kto zostal v bedernej rouške, v uniforme otroka, je náš Boh.

Stále si predstavujeme Boha, ktorému sa slúži a pred ktorým sa musíme skloniť, namiesto toho tu máme novú tvár Boha, ktorý sa stáva otrokom človeka!

Nie je ľahké obrátiť sa k tomuto obrazu Boha, pretože to je náš Boh!

Postojme aj my chvíľu v tichu a pozrime sa na tohto Boha, ktorý počas poslednej večere rozrušil zmýšľanie učeníkov, v tejto nahote sa nám zjavuje pravá Božia tvár!

Na túto nahotu si Ježiš oblečie zásteru, tú zásteru, ktorú si neodloží, keď si opäť oblečie šaty, pretože nahota otroka, ktorý sa stáva služobníkom človeka, je obrazom nášho Boha, nahotou služby.

Toto je oblek ženícha!

Spomíname si, ako Ježiš rozpráva podobenstvo o svadobnej hostine a v jednom momente človek vstúpi na svadobnú hostinu, ale nemá manželské šaty. Pýtame sa, ale čo je to manželský odev pri eucharistickej hostine?

Keď pristupujeme k Eucharistii, je tu ženích, ktorý sa nás pýta, či chceme spojiť svoj život s jeho, a tak sa musíme na svadobnej hostine predstaviť v svadobných šatách, ale svadobné šaty sú tie, ktoré má na sebe, šaty, ktoré

aj nevesta si musí obliecť šaty otroka.

Ak nemáme odev služobníka, ochotu dať aj svoj život v službe bratom a sestrám, naše manželské stretnutie s Kristom nie je autentické.

Chápeme, že keď človek nemá tento manželský odev, nevstupuje na svadobnú hostinu, je mimo tejto ponuky daru vzájomnej lásky, výmeny lásky, existuje len súťaženie, závisť, útlak, a to je svet, v ktorom je plač a škripanie zubami... starý svet, nie nový svet, ktorý zaviedol Boží syn, ten, ktorý reprodukuje obraz Otca na nebesiach, ktorý sa stal služobníkom človeka.

Potom si Ježiš vyzlečie šaty, oblečie si uniformu sluhy, *opáše si zásteru*. Všimnime si pomalosť tohto opisu, ktorý musel učeníkov prekvapiť a umlčať, pretože nechápali, čo Ježiš robí.

Potom nalial vodu do umývadla a začal učeníkom umývať nohy...

bez rozdielu, kto je väčší, kto menší... služba lásky je rovnaká, pretože všetci sú pre Boha rovnako milovaní.

Potom *ich* išiel osušiť uterákom, ktorým sa opásal.

Aký význam malo pre Židov gesto umývania nôh?

V prvom rade išlo o tradičné gesto prijatia hosťa; v Novom zákone sa pripomína, napríklad v prvom liste Timotejovi, že do tejto inštitúcie, ktorá existovala v prvotnej Cirkvi, vstupovali vdovy, ktoré však museli mať rôzne vlastnosti a medzi nimi aj to, že umývali nohy svätým, teda že sa dali k dispozícii tým, ktorí to potrebovali, tým, že im tiež umyli nohy; Chápalo sa to aj ako ponižujúce, otrocké gesto, v skutočnosti si pamätáme rabínsky komentár ku *knihe Exodus*, v ktorom sa hovorí, že hebrejský otrok by rozhodne nemal umývať nohy svojho pána, pretože Hebrej nebol otrokom, a preto by mal odmietnuť umývať nohy svojho pána.

Nemuselo to byť nevyhnutne otrocké gesto, mohlo to byť aj gesto, ktorým sa prejavovala láska k danej osobe, napríklad nevesta mohla prejaviť svoju lásku umytím nôh svojho manžela alebo svojich detí, alebo ako prejav úcty k svojmu otcovi.

Všetky tieto aspekty sú prítomné v Ježišovom geste. Ježiš je Boh, ktorý prejavuje všetku svoju lásku, aj keď je potrebné urobiť jedno z najponižujúcejších gest, ale robí to preto, lebo chce zjaviť tvár Otca v nebi.

Po tejto scéne, ktorú nám evanjelista tak pomaly opisuje, je predstavená Petrova reakcia, počúvame evanjelistovo rozprávanie:

Prišiel k Šimonovi Petrovi a povedal mu: "Pane, umývaš mi nohy? Ježiš odpovedal: "Čo robím, teraz nechápete, pochopíte neskôr." Peter mu povedal: "Nebudeš mi umývať nohy navždy!" Ježiš mu odpovedal: "Ak ťa neumývam, nebudeš mať so mnou nič." Šimon Peter mu povedal: "Pane, nielen môj

nohy, ale aj ruky a hlavu!" Ježiš dodal: "Kto sa umyl, nepotrebuje umývať nič okrem nôh a je celý čistý; a vy ste čistí, ale nie všetci." Vedel totiž, komu ju odovzdal, a preto povedal: "Nie všetci ste čistí."

Všimli sme si, že scéna umývania nôh sa odohráva v tichu, v prekvapení učeníkov, ktorí nechápu, čo Ježiš robí.

V istom okamihu však toto ticho preruší Peter, ktorý na Ježišov príchod, aby mu umyl nohy, reaguje najprv otázkou: "Pane, ty mi umývaš nohy?"

Peter si uvedomuje, že Ježiš narúša poriadok hodnôt, ktorý všetci považujú za logický a normálny.

Aké je logické poradie?

Je normálne, že Majstrovi, rabínovi, slúžia učeníci, ktorí by sa mali cítiť poctení tým, že mu umývajú nohy, namiesto toho Ježiš všetko zvrháva a Peter toto gesto neprijíma, pretože začal chápať, že Ježiš reprodukuje tvár Pána... je Boží syn, reprodukuje tvár Otca v nebi!

Peter cítil, že celá katechéza, ktorú si osvojil od rabínov, sa rozpadá, pretože Boh, ktorého si vždy predstavoval a v ktorého vždy veril, bol Bohom, ktorému slúžil človek.

V predchádzajúcej scéne sme však videli, ako bol Boží syn, ten, ktorý reprodukuje Otcovu tvár v nebi, šokujúco predstavený v odeve otroka.

V každom z nás je prítomný Peter, ktorý pred tajomstvom Boha, ktorý miluje až po pokľaknutie pred človekom... rebeluje!

Nesúhlasí s tým, aby sa Boh stal služobníkom, aby sa stal otrokom človeka, pretože my sme vždy presvedčení, že je to človek, kto musí slúžiť Bohu, zatiaľ čo v Ježišovej tvári vidíme žiariť Boha, ktorý je láska a ktorý je služobníkom človeka.

Verím, že ten Peter v každom z nás si chce zachovať obraz Boha, ktorý nie je obrazom pravého Boha, je to Boh, ktorého nám chce predstaviť zlý, pretože ak tento obraz Boha nevymažeme, nebudeme sa podieľať na láske k nebeskému Otcovi.

Aký obraz mal Peter na mysli?

Je to tá, ktorú Mojžiš predkladá v *knihe Deuteronomium*, v reči, ktorú prednáša, hovorí izraelskému ľudu:

"Pán, váš Boh, je Boh bohov, Pán pánov, je Boh veľký, silný a hrozný..."

Ak tieto slová chápeme doslovne, ťažko sa nám spájajú s obrazom Boha, ktorý nám Ježiš predstavil pri umývaní nôh učeníkom.

Tak je to aj v *knihe Ester*:

"Boh je Najvyšší, Najväčší". Alebo v

knihe Judita:

"Pán je veľký, slávny, obdivuhodný vo svojej moci, nepremožiteľný..."

Túto tvár Boha má na mysli Peter a verím, že Peter, ktorý je prítomný v každom z nás, tiež lipne na tomto obraze Boha a nechce dovoliť, aby ho Ježišovo gesto spochybnilo.

Ježiš chápe túto ťažkosť zmeny Božieho obrazu, v skutočnosti hovorí Petrovi: "čo ja robím, teraz nechápeš, pochopíš neskôr".

Pochopíte, keď uvidíte až do konca, kde je láska, ktorú som prišiel dosvedčiť lásku Otca v nebi...

Bude to na Golgote, keď dá svoj život, takže Ježiš neočakáva, že to Peter hneď pochopí, aj pre nás môže byť ťažké nechať sa obrátiť k tomuto autentickému obrazu Boha a Ježiš túto ťažkosť chápe.

Peter reaguje a hovorí Ježišovi:

"Nebudeš mi umývať nohy navždy!"

Ježiš odpovedá:

"Ak ťa neumývam, nebudeš mať so mnou nič spoločné."

Všimnite si... Ježiš nehovorí Petrovi: "Ak nesúhlasíš s umývaním nôh bratom...", to povie neskôr, tu hovorí: "Musím ti umyť nohy, lebo ak neurobím tento posledný krok, nemáš so mnou nič spoločné.

Spása, nový svet sa môže začať len vtedy, ak pristúpim k poslednému kroku služby", ktorým bude potom dar života na Kalvárii.

Ak Ježiš nepríde do tejto hodiny, keď môže zjaviť všetku slávu, všetku lásku Otca v nebi, nový svet sa nezačne.

Ježiš hovorí Petrovi:

"Dovoľte mi zostúpiť na posledný stupeň, na stupeň sluhu, ktorý umýva nohy učeníkovi".

Snažíme sa slúžiť druhým, ale tiež sa snažíme nechať si slúžiť. Z akého dôvodu? Pretože to, že nás núti slúžiť, nám dáva pocítiť, že nie sme sebestační, a to nás trochu ponížuje, sme pyšní, chceli by sme byť sebestační... ale nie, Boh nás stvoril dobre, stvoril nás tak, že potrebujeme dar druhého, bez stretnutia s druhým a s darmi, ktoré nám môže ponúknuť, nie sme naplnení.

Logika, do ktorej nás chce Boh viesť, je logika slobodného daru, bezpodmienečnej lásky, dokonca aj k nepriateľovi, dokonca aj k tým, ktorí nám ublížili.

Bojujeme s tým, aby sme slobodne dávali, ale bojujeme aj s tým, aby sme sa nechali slobodne milovať, pretože naša logika je logikou výmeny, v skutočnosti, keď prijímame dar, okamžite sa pýtame sami seba:

"A ako sa teraz odvdáčim za dar, ktorý som dostal?" Chceme sa hneď vyrovnať, taká je naša logika.

Na druhej strane dar vznikol práve preto, aby vytvoril túto nerovnováhu, ktorá musí zostať zachovaná; ak mi niekto dá darček, ktorý stojí 100 eur, a ja zaň zaplatím, celá logika daru sa stráca, namiesto toho si práve táto nerovnováha vyžaduje výmenu lásky.

Vezmime si príklad rodiny, kde sa realizuje logika bezplatného daru. Medzi bratmi, v rodine, sa služby vykonávajú bez nároku na odmenu, pretože vzťahy sa riadia logikou lásky.

Všimli sme si tiež, že keď človek ponúka svoju službu lásky, nemusí za to nevyhnutne dostať okamžitú lásku, táto láska sa mnohokrát

sa prejavuje na druhých, napríklad dar, ktorý rodičia dávajú svojim deťom, dar života, dar služby, ktorý dávajú, aby ich deti mohli rásť, nie je nevyhnutne kompenzovaný protihodnotou zo strany detí, ale táto logika lásky sa potom na strane detí prejavuje v dare lásky, ktorý oni na oplátku dávajú vzdelávaním, výchovou detí.

Túto logiku lásky, túto dynamiku vidíme aj na veľmi jednoduchých príkladoch, ak mi niekto uvoľní cestu, keď sedím v aute, môžem byť vďačný, pretože som nejaký čas čakal, kým ma niekto pustí na cestu, a som vďačný za toto milé gesto.

Čo bude nasledovať?

Sme dobre stvorení... cítime potrebu urobiť niečo aj zadarmo, nie voči tým, ktorí nás pustili na cestu, ale voči niekomu inému.

Tu je nová logika, ktorú Boh chcel zaviesť do sveta, nie logika výmeny, ale logika bezodplatnej lásky; kto túto logiku prijme, vstupuje do dynamiky Božej lásky, ktorú nám zjavil Ježiš.

Táto láska v Ježišovi bola úplná, bezpodmienečná, a ak chceme vstúpiť do tohto vzťahu lásky s Kristom, musíme vstúpiť do logiky bezpodmienečnej lásky.

Ježiš povedal Petrovi:

"Ak ťa neumývam"

"Ak sa nenecháš umyť..." "Ak ti neumývam nohy..." Peter by chcel byť tým, kto dá svoj život za Ježiša, ale tu sa deje opak, je to Ježiš, kto musí dať svoj život, inak sa nezačne nové kráľovstvo, pokračujú starodávne kráľovstvá, kráľovstvá zvierat.

Peter reaguje slovami:

"Pane, nielen moje nohy, ale aj ruky a hlavu!"

Nepochopil, čo Ježiš hovorí, stále myslí na rituálne očisťovanie.

Ježiš mu hovorí:

"Kto sa kúpal..."

Vzťahuje sa na tých, ktorí vstúpili do novej vody, vody života, ktorú prišiel priniesť na svet a ktorá už nepotrebuje žiadne očisťovanie...

"a ty si čistý..."

Už ste boli očistení Slovom, ktoré som vám oznámil.

...ale nie všetky".

Opäť volanie na Judáša, ktorý sa ho chystal vydať.

Toto je gesto, o ktorom sme meditovali, a po tejto Petrovej reakcii prichádza životná lekcia, ktorú chce Ježiš dať, chce veľmi jasne povedať, čo urobil, a tak si spoločne vypočujme, čo potom hovorí učeníkom:

Ked' im umyl nohy, vrátil sa do svojho rúcha, znova si sadol a povedal.

im: "Chápete, čo som pre vás urobil? Nazývaš ma Majstrom a Pánom a máš pravdu, lebo ním som. Ak som teda ja, Pán a Majster, umyl nohy vám, aj vy si navzájom umývajte nohy. Dal som vám totiž príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja robil vám."

Po opise Ježišovho gesta umývania nôh s Petrovou reakciou evanjelista pokračuje v opise Ježišových gest: "vzal si šaty".

Opäť si oblečie tuniku, potom si opäť sadne za stôl a po tom, čo si ľahne, sa obráti k učeníkom a spýta sa ich: "Chápete, čo som pre vás urobil?"

Nebolo to tradičné gesto na začiatku večere, ako to robili kedysi, nie!

Práve počas večere Ježiš urobil toto prorocké gesto, nad ktorým chcel, aby sa učenici zamysleli a pochopili jeho rozhodujúci význam, pretože prevracia obraz Boha a prevracia obraz veľkého človeka, úspešného človeka.

Preto sa Ježiš pýta učeníkov:

"Chápeš, čo som pre teba urobil? "

Všimnite si, že keď si Ježiš oblieka šaty, zásteru si nezloží. Evanjelista si všimol všetky detaily a skutočnosť, že nehovorí, že si Ježiš vyzliekol zásteru, je významná, pretože zásteru je symbolom služby ľudstvu, ktorú bude Ježiš stále vykonávať, je to jeho uniforma, uniforma Boha, uniforma služby.

Potom začne prednášať:

"Nazývate ma Majstrom a Pánom a hovoríte dobre, lebo ja som...."

"... Ved' som vám dal príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja robil vám..."

Je to morálny výklad.

Peter je ten, kto je prvý spomedzi učeníkov, a je to tiež on, kto viac ako ostatní reagoval na tento nový obraz Boha, čo je šokujúce... a čo ho tiež znepokojuje, je obraz človeka.

Ak sa má človek podobať Bohu, aby bol veľký, musí byť ako Ježiš, služobník... ten, ktorý je vždy ochotný milovať bezpodmienečným spôsobom.

Umývanie nôh nie je gestom pokory, ktoré Ježiš vykonal, musíme si dať pozor, aby sme toto gesto nezľahčovali, akoby Ježiš vykonal jednorazový úkon a tým ho ukončil, uzavrel v tomto okamihu.

Nie!

Je to prezentácia jeho identity, je to prezentácia Božej identity, ktorá sa nikdy nezmení!

To je Božia prirodzenosť, skutočná dôstojnosť človeka bude spočívať v tom, že bude reprodukovat túto tvár Otca v nebi, ktorá žiari na Ježišovej tvári, a keď počujeme - nie v Jánovom evanjeliu, ale v synoptických evanjeliách -, opis eucharistie, keď Ježiš hovorí: "toto robte na moju pamiatku", to znamená pre

"urob ma prítomným" sa vzťahuje aj na toto gesto úplnej lásky, do ktorého musia vstúpiť tí, ktorí chcú vstúpiť do manželského vzťahu s ním, do tohto manželského vzťahu, ktorý sa slávi pri eucharistickej hostine.

Ježiš svoju lekciu uzatvára slovami: "Keď budete vedieť tieto veci, budete blažení, ak ich budete uskutočňovať, bude to blaženosť."

Blahoslavený je ten, kto má úspešný život, ten, komu Boh zloží poklonu: "Ty si naozaj môj syn, podobáš sa mi, lebo si zjavil, zjavil si svojim bratom moju lásku, ty si blahoslavený."

Do tejto dynamiky lásky nevstupujeme preto, aby sme získali zásluhy pre nebo, ale preto, aby sme sa zapojili do lásky Otca v nebi, do tej lásky, ktorá sa v plnosti zjavila v Ježišovi z Nazareta.